

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman Soylu** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Ulus devletlerin ırkçı, ayrımcı ve adaletsiz politikalarından kaçan, ülkelerindeki sosyo-ekonomik ve siyasal durumdan şikayetçi olan, bölgelerinde devam eden savaş ve şiddet ortamından uzaklaşmak isteyen milyonlarca insan, bugün dünyanın bir çok yerinde mülteci veya göçmen konumunda yaşamaktadır. Bölgeler, ülkeler ve kıtalar arası hukuk ve demokrasi düzeyi farklılıkları ve ekonomik eşitsizlik durumları insanların kendi toplumlarından ve ülkelerinden kaçmalarına yol açmaktadır. Birleşmiş Milletler'in açıkladığı verilere göre dünya genelinde mülteci sayısı 70 milyonu aşmıştır. Türkiye genelinde; mülteci, sığınmacı, göçmen gibi değişik adlar altında yurttaş olmayan milyonlarca insanın çok zorlu koşullarda yaşadığı veya Türkiye'yi bir geçiş ülkesi olarak geçmeye çalıştığı bilinmektedir. Ancak bu zorlu yolculukta insan onuruna aykırı muamele ve tutumlara maruz kalan yüzbinlerce insan olduğu da bilinmektedir.

Van'da resmi olarak Tuşba ve Edremit ilçelerinde "Geri Gönderme Merkezlerine" toplatılan mültecilerin sayısı binlerle ifade edilmektedir. Van'da özellikle kış mevsimlerinde mültecilerin zorlu coğrafi koşullar nedeniyle yaralandığı, hastalandığı veya dönem dönem yaşamını yitirdiği gözlemlenmektedir. Ayrıca mültecilere karşı dolandırıcılık, zorla çalıştırma, kayıtdışı çalıştırma, şiddet uygulama veya gasp benzeri suçlar ülke genelinde de sıklıkla meydana gelmektedir. Mültecilerin geçiş yollarında toplu taşındığı araçların yaptığı kazalar nedeniyle yaşamını yitirdiği vakalarda sık sık gündeme gelmektedir. Van özelinde özellikle sınır boylarında Türkiye ve İran sınırında güvenlik güçlerinin ateş açması nedeniyle yaşamını yitiren mültecilerin yanısıra kardan ve soğuktan da yaşamını yitiren mülteciler oluyor. Bahar aylarında karlar eridikten sonra Van'da yüzlerce mültecinin cesedine ulaşılmaktadır. Her bahar aylarında karlar eriyince yüzlerce mültecinin cesedi açığa çıkmaktadır.

Yine Van'da 18 Temmuz 2019 tarihinde tek bir minibüste 67 mültecinin taşınması sırasında olan kazada 17 mülteci yaşamını yitirmiş onlarcası yaralanmıştı. 26 Aralık 2019'da ise Van Gölü'nde batan yine 71 mültecinin taşındığı teknenin devrilmesi sonucu 7 mülteci yaşamını yitirdi. Van'ın Gevaş ilçesine bağlı İn Mahallesi'nde, Afganistan uyruklu 49 düzensiz göçmen, 2 Şubat 2020'de donma tehlikesi geçirince yardım istemiş son anda ölümden kurtarılmıştı. 9 Şubat 2020'de 13 göçmenin Çaldıran'da donarak öldüğü yönünde yapılan ihbar üzerine, Van Valiliği jandarma ekiplerinin hava şartlarının uygun

olması halinde bölgede arama yapacağını duyurmuş ve sonraki aylarda bu kişilerin cesetlerine ulaşılmıştı. 27 Haziran 2020’de Van Gölünde batan teknede yüzden fazla mültecinin olduğu iddia edilmiş sonraki aramalarda 60’tan fazla kişinin cesedine ulaşılmıştı. Onbinlerce kişinin Van’dan ülkeye giriş yaptığı ve bu işleyişin sistematik bir sömürü düzenine dönüştüğü gözlemlenmektedir. Bu kapsamda ifade ölümcül vakalar gibi hergün insan hakları ihlali olarak ifade edilebilecek durumlar yaşanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’de 2010-2020 yılı içerisinde yaşanan kazalardan kaynaklı yaşamını yitiren mülteci sayısı kaçtır?
2. 2010-2020 yılları arasında Türkiye sınırlarını geçerken yakalanan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerden; “mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsü” başvurusu yapan kişi sayısı kaçtır?
3. BM 1951 Cenevre Sözleşmesi gereği sığınma hakkı talebi neden ivedilikle kayıt alınmamaktadır? Sığınma hakkı taleplerinin dikkate alınmadığı ve kayda geçirilmediği iddiası gerçek midir? Bu hakkın uygulanması hangi mekanizmalarla denetlenmektedir?
4. Türkiye’de yakalanan mültecilerin temel insan haklarını koruyan mekanizmalar nelerdir?
5. 2010-2020 yılları arasında Türkiye sınırlarını geçerken veya Türkiye içinde geçiş amacıyla hareket halinde iken güvenlik güçlerinin ateşi sonucu yaşamını yitiren mülteci sayısı kaçtır? Bu nedenle yargılan güvenlik gücü sayısı nedir?
6. Türkiye sınırlarında insan kaçakçılığına göz yumduğu için veya rüşvet ve benzeri durumlarla bu suçun işlenmesine imkan verdiği için yargılanan kamu görevlisi sayısı kaçtır? Bu kapsamda sınırda çalışan kamu görevlilerinin ve 1. derecede yakınlarının mal varlıklarındaki artışlar denetlenmekte midir?
7. Van’da 18 Temmuz 2019 tarihinde yaşanan vaka dolayısı ile hakkında idari veya adli soruşturma açılan kamu görevlileri var mıdır?
8. Van’da 26 Aralık 2019 tarihinde yaşanan vaka dolayısı ile hakkında idari veya adli soruşturma açılan kamu görevlileri var mıdır?
9. Van’da 27 Haziran 2020 tarihinde yaşanan vaka dolayısı ile hakkında idari veya adli soruşturma açılan kamu görevlileri var mıdır? Bu vakada yaşamını yitiren mülteci sayısı kaçtır?
10. 2010-2020 yılları arasında Van’da “Kimsesizler Mezarlığına” defnedilen mülteci, göçmen ve sığınmacı sayısı kaçtır?
11. 2020 yılı içerisinde Van’da toplam kaç mülteci geri gönderme merkezlerinden geri gönderilmiştir. Son 10 yılda sınırışı edilen mülteci sayısı kaçtır?
12. 2010-2019 yılları arasında mültecileri dolandırdığı için yaptırıma tabi tutulan kişi sayısı kaçtır? Bunların ne kadarı kamu görevlisidir? Bunların ne kadarı polis, asker, jandarma ve korucudur?
13. 7242 sayılı Kanunla yapılan son infaz değişikliğiyle mülteci kaçakçısı kaç kişinin suçu affedilmiştir?
14. 2010-2020 yılları arasında Türkiye’de mültecilere yönelik suç işleyen kaç kişi hakkında cezai tedbirler uygulanmıştır?

15. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu gereği “sığınma hakkı” başvurusunda bulunan mülteci sayısı kaçtır? Bu başvurulara ne kadar süre içerisinde yanıt verilmektedir? Olumlu yanıt verilen sayısı 2019 ve 2020 yılları için kaçtır?
16. Mültecilerin yaşam hakkının korunması ve ölümlerin olmaması için hangi tedbirleri alacaksınız?